

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMAN 2008–2011 VALMISTELU

Asettaminen

Valtioneuvosto on tänään asettanut hankkeen laatimaan sisäisen turvallisuuden ohjelman vuosille 2008–2011. Hankkeen asettaminen perustuu pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan.

Hallitus teki päätöksen ensimmäisestä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta 23.9.2004. Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa on päätetty, että hallitus määrittää sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet poikkihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden ohjelmassa. Ohjelman painopistettä laajennetaan mm. merelisiin suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhojen torjuntaan, asumisen turvallisuuteen, järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, ääriliikkeiden nousun estämiseen, terrorismin torjuntaan ja lähisuhdeväkivallan vähentämiseen sekä laittoman maahantulon ja ihmiskaupan estämiseen.

Toimikausi

1.9.2007–31.3.2008

Tausta ja tehtävät

Sisäisen turvallisuuden ohjelma on laaja, sektorirajat ylittävä sisäisen turvallisuuden kehittämissuunnitelma. Valtioneuvosto vahvistaa ohjelmassa sisäisen turvallisuuden tavoitteet ja määrittelee keskeiset, tavoitteiden saavuttamista tukevat toimenpiteet sekä seurannassa käytettävät mittarit ja tunnusluvut. Ohjelma perustuu arvioille tulevasta kehityksestä ja keskeisistä sisäisen turvallisuuden uhkista. Ohjelman keskeisen sisällön muodostavat aiemmassa ohjelmassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät jatkotoimet sekä uudet painopisteet, jotka on vahvistettu pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa. Ohjelma on poikkihallinnollinen. Sen valmisteluun ja toimeenpanoon osallistuvat sisäisen turvallisuuden keskeiset toimijat. Sisäasianministeriö koordinoi ja yhteen sovittaa ohjelman valmistelua ja toimeenpanoa.

Kansalliseksi tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuonna 2015. Tämä edellyttää väkivallan sekä onnettomuuksien ja tapaturmien määrän vähentämistä. Syrjäytymiseen johtavaan kehitykseen tulee puuttua varhain ennen kuin se johtaa turvallisuuden kannalta kielteisiin ja usein pitkäaikaisiin seurauksiin. Yhteiskunnan vastuu on erityisen suuri haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten lasten ja ikääntyvien turvallisuuden varmistamisessa. Suomalainen yhteiskunta on yhä monikulttuurisempi, ja eri etnisten ryhmien turvallisuuteen ja hyvinvointiin tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Onnistuneen kotoutumisen ja syrjinnän ehkäisyn merkitys tulee jatkossa olemaan yhä tärkeämpää. Valtioiden rajojen merkitys myös turvallisuusasioissa heikkenee, ja rikollisuus sekä turvallisuuteen kohdistuvat uhkat ovat usein kansainvälisiä. Tietoverkkorikollisuuteen ja uusiin keinoihin tehdä erityisesti rajat ylittäviä rikoksia tulee puuttua tehokkaasti. Uudet ilmiöt liikku-

vat nopeasti yli rajojen, ja valmiuden ylläpitämisen merkitys kasvaa. Yhteiskunnan valmius torjua suuronnettomuuksia ja toimia suuronnettomuustilanteissa tulee ylläpitää ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset ja uudet haasteet. Muuttuva ja monimutkaistuva toimintaympäristö sekä haasteiden vaativuus edellyttävät yhteistyötä viranomaisten välillä sekä laajasti elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeinen sisältö on seuraava:

Poikkihallinnolliset strategiat, tavoitteet ja toimenpiteet **arjen turvallisuuden** parantamiseksi. Arjen turvallisuuden parantaminen edellyttää väkivallan määrän vähentämistä ja erityisesti haavoittuvien ryhmien, kuten lasten, nuorten, ikääntyvien ja naisten turvallisuuden parantamista. Rikoksen uhrille palveluja tuottavan palveluverkoston toimintaa ja todistajien tukea tulee parantaa. Hyvien etnisten suhteiden ja maahanmuuttajien turvallisuuden parantaminen on keskeinen tulevaisuuden haaste. Onnettomuuksien ja tapaturmien määrän kasvu on pysäytettävä ja päätettävä yhteisistä toimista, joilla niiden määrää pystytään vähentämään. Liikenneturvallisuuden parantaminen ja asumisen turvallisuuden edistäminen on arjen turvallisuuden kannalta keskeistä.

Poikkihallinnolliset strategiat, tavoitteet ja toimenpiteet, joilla **rikosten torjuntaa tehostetaan ja yhteiskunnan turvallisuutta parannetaan**. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta on Euroopan unionin jäsenmaiden yhteinen haaste. Suomen kannalta keskeisiä haasteita ovat muun muassa huumausainerikollisuuden torjunta, järjestäytyneen omaisuusrikollisuuden torjunta sekä talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta. Rikollisjärjestöjen verkostoituminen ja yhteistyö lisäävät järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan haastavuutta. Tietoverkkorikollisuus on kasvava rikollisuuden laji, ja järjestäytynyt rikollisuus hyödyntää yhä laajemmin tietoverkkojen tuomia uusia rikoksentekeä mahdollisuuksia. Tietoverkkorikollisuuden torjunta asettaa uusia vaatimuksia eri toimijoiden väliselle yhteistyölle. Suomen haasteet ihmiskaupan ja laittoman maahantulon torjunnassa ovat kasvaneet muun muassa uusien lentoyhteyksien avautumisen myötä. Näiden ilmiöiden torjunta edellyttää jatkuvaa valmiutta ja ajantasaista torjuntaa. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen on edellytys tässä onnistumiselle. Korruption torjuntaan tulee kiinnittää huomiota kansainvälistymisen lisääntyessä, ja tavoitteeksi on asetettava että Suomi säilyttää myös jatkossa asemansa yhtenä vähiten korruptoituneista maista.

Poikkihallinnolliset strategiat, tavoitteet ja toimenpiteet **kansallisen kilpailukykyyn edistämiseksi yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla**. Tutkimukset osoittavat, että heikko sisäisen turvallisuuden taso aiheuttaa merkittäviä kustannuksia yritystoiminnalle. Tavoitteeksi on asetettava, että yritystoiminnan turvallisuutta parannetaan ja edellytyksiä yritysten sisäiselle turvallisuuden parantamistyölle lisätään elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyönä. Tällä edistetään yritysten sijoittumista Suomeen ja siten vaikutetaan myönteisesti kilpailukykyyn niin kansallisesti kuin alueellisesti sekä lisätään työllisyyttä ja hyvinvointia. Suomen kautta kulkeva tavaraliikenne on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana ja sillä on suuri taloudellinen merkitys. Logististen yhteyksien ja palvelujen turvallisuuden parantaminen tulee olla elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteinen tavoite.

Poikkihallinnolliset strategiat, tavoitteet ja toimenpiteet *valmiuden ylläpitämiseksi*. Valmiuden ylläpitäminen merellisten suuronnettomuuksien torjumiseen on yhä tärkeämpää liikennemäärien kasvaessa. Erityisen haasteen muodostavat monialaonnettomuudet. Ympäristötuhojen torjuntavalmiutta on parannettava ottaen huomioon luonnossa tapahtuvat muutokset ja ihmisen toiminta. Ympäristöturvallisuus on seikka, johon on kiinnitettävä tulevaisuudessa yhä enemmän huomiota. Terrorismi on kansainvälisesti vaikuttava jatkuva uhka, joka edellyttää laajaa valmiutta. Laajaa yhteiskunnallista valmiutta torjua ääriliikkeisiin hakeutumista ja radikalismia, joka äärimmillään saattaa johtaa terroristisiin tekoihin, on parannettava edelleen. Samanlaisesti viranomaisten valmiutta torjua terroristisia tekoja ja ennalta ehkäistä niistä aiheutuvaa vaaraa yhteiskunnalle on lisättävä.

Ohjelmassa vahvistettavat strategiat ja tavoitteet edellyttävät poikkihallinnollista yhteistyötä. Strategioiden ja tavoitteiden määrittelyn tulee perustua yhteiskunnan kannalta keskeisiin kehittämistarpeisiin ottaen huomioon ihmisten, yhteisöjen ja elinkeinoelämän tarpeet ja kansainvälinen kehitys. Ohjelma toimeenpannaan osana hallinnonalojen ja muiden toimijoiden strategista suunnittelua, ohjausta ja toimintaa. Ohjelman seuranta sovitetaan yhteen muun toiminta- ja taloussuunnitteluun kuuluvan seurannan kanssa.

Tarkoituksena on, että ohjelman valmistumisen jälkeen erikseen asetetaan ohjelman seurantaan varten loppuhallituskaudeksi tarvittavat seurantaryhmät.

Sisäisen turvallisuuden ohjelma otetaan huomioon turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian sisäistä turvallisuutta koskevien tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä.

Hankkeen organisaatio

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelua ja toimeenpanoa varten asetetaan ohjelman johtoryhmä, ohjausryhmä, sihteeristö ja asiantuntijaryhmät.

Ohjelman valmisteluun osallistuvat sisäisen turvallisuuden kannalta keskeiset asiantuntijat hallinnon eri sektoreilta, järjestöistä ja elinkeinoelämästä. Ohjelman poikkihallinnollisuus edellyttää, että valmistelussa otetaan huomioon laajasti eri näkökulmat ja lähestymistavat.

Johtoryhmä

Hankkeen johtoryhmänä toimii sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä. Ministeriryhmä johtaa ohjelman valmistelua ja myöhemmin toimeenpanoa sekä tekee ohjelmaa koskevat keskeiset linjaukset ohjausryhmän esittelystä. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: Sisäasiainministeri Anne Holmlund

Jäsenet: Oikeusministeri Tuija Brax
Maahanmuutto- ja eurooppaministeri Astrid Thors
Puolustusministeri Jyri Häkämies
Liikenneministeri Anu Vehviläinen
Peruspalveluministeri Paula Risikko

Asiantuntijat: Kansliapäällikkö Tiina Astola, oikeusministeriö
 Kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö
 Kansliapäällikkö Kari Rimpi, puolustusministeriö
 Kansliapäällikkö Harri Pursiainen, liikenne- ja viestintäministeriö
 Kansliapäällikkö Kari Välimäki, sosiaali- ja terveysministeriö

Sihteerit: Ohjausryhmän sihteeristö

Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä ohjaa ja yhteensovittaa ohjelman valmistelua ja asiantuntijaryhmien työskentelyä. Ohjausryhmä vastaa myös niistä ohjelman osa-alueiden valmistelusta, jotka eivät kuulu millekään asiantuntijaryhmälle. Ohjausryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: Kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö

Varapuheenjohtajat:

Kansliapäällikkö Tiina Astola, oikeusministeriö
 Kansliapäällikkö Kari Välimäki, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

Kansliapäällikkö Kari Rimpi, puolustusministeriö
 Kansliapäällikkö Harri Skog, opetusministeriö
 Kansliapäällikkö Harri Pursiainen, liikenne- ja viestintäministeriö
 Alivaltiosihteeri Juhani Turunen, valtiovarainministeriö
 Pääjohtaja Tapani Erling, Tulli
 Hallitusneuvos Klaus Frösen, ympäristöministeriö
 Kehittämispäällikkö Markku Haiko, Suomen Kuntaliitto
 Valtioneuvoston turvallisuusjohtaja Timo Härkönen, valtioneuvoston kanslia
 Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö, kenraalimajuri Jaakko Kaukanen, sisäasiainministeriö
 Ylijohtaja Kari Kourilehto, ympäristöministeriö
 Pääsihteeri Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti
 Valtakunnansyyttäjä Matti Kuusimäki, Valtakunnansyyttäjänvirasto
 Osastopäällikkö Jarmo Littunen, oikeusministeriö
 Pelastusylijohtaja Pentti Partanen, sisäasiainministeriö
 Poliisiylijohtaja Markku Salminen, sisäasiainministeriö
 Apulaisbudjettipäällikkö Markus Sovala, valtiovarainministeriö
 Ylijohtaja Pentti Visanen, sisäasiainministeriö

Ohjausryhmän sihteeristö

Sihteeristö toimii johtoryhmän ja ohjausryhmän sihteeristönä. Se yhteensovittaa ja koordinoi ohjelman valmistelua ja toimeenpanoa johto- ja ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Sihteeristö seuraa, sovittaa yhteen ja koordinoi asiantuntijaryhmien valmistelutyötä sekä edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta asiantuntijaryhmien välillä.

Sihteeristön jäsenet voivat tarvittaessa osallistua asiantuntijaryhmien kokouksiin sekä muihin valmisteluun liittyviin tilaisuuksiin. Sihteeristö valmistelee hankkeen johtaja ohjausryhmän kokoukset sekä vastaa ohjelman valmisteluun liittyvistä muista käytännön järjestelyistä. Sihteeristön kokoonpano on seuraava:

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen sisäasiainministeriö, pääsihteer
 Neuvotteleva virkamies Arne Kinnunen, oikeusministeriö
 Everstiluutnantti Olli Lampinen, sisäasiainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Merja Söderholm, sosiaali- ja terveysministeriö

Asiantuntijaryhmät

Asiantuntijaryhmät valmistelevat kukin omalta alueeltaan aineistoa ohjelman valmistelun pohjaksi. Valmistelussa tulee ottaa huomioon keskeiset toimintaympäristön muutokset ja uhkat. Asiantuntijaryhmät voivat järjestää tarvittaessa seminaareja ja muita tilaisuuksia, joissa kunkin alueen asiantuntijoilla, keskeisillä sidosryhmillä ja muilla asian kannalta keskeisillä tahoilla on mahdollisuus tuoda esille asioita otettavaksi huomioon valmistelussa. Tavoitteena on, että asiantuntijaryhmät verkottuvat tarkoituksenmukaisella tavalla.

Asiantuntijaryhmät valmistelevat aineistoa kullekin ryhmälle määritellyltä aihealueelta seuraavasti:

- Keskeiset poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, jotka eri toimijat ottavat huomioon omassa toiminnassaan ja tavoitteiden asettamisessa.
- Selkeästi esitetyt tavoitteet mahdollisuuksien mukaan myös numeraalisesti ilmaistuna.
- Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi. Toimenpiteitä voi olla pääsääntöisesti enintään viisi yhtä aihealuetta kohden ja niiden tulee olla sellaisia, joiden toimeenpanoa voidaan arvioida ja seurata.
- Aihealueen kannalta keskeisten yhteistyörakenteiden arviointi erityisesti ottaen huomioon strategiset linjaukset ja tavoitteet. Tarvittavien kehittämis ehdotusten valmistelu yhteistyön parantamiseksi.
- Tavoiteltuja tuloksia kuvaavat, luotettavat ja saatavissa olevat tunnusluvut ja mittarit.
- Aihealueen resurssien arviointi erityisesti ottaen huomioon strategiset linjaukset ja tavoitteet.

Edellä esitetyn lisäksi asiantuntijaryhmien tulee ottaa valmistelutyössä huomioon ne seikat, jotka on myöhemmin esitetty kunkin asiantuntijaryhmän kohdalla.

Asiantuntijaryhmät kokoontuvat tarvittaessa teemakohtaisesti. Kukin asiantuntijaryhmä nimeää ryhmälle sihteerin tai sihteeristön joko keskuudestaan tai tarvittaessa ryhmän ulkopuolelta.

Asiantuntijaryhmät ovat seuraavat:

Arjen turvallisuus

Asiantuntijaryhmä valmistelee ehdotukset poikkihallinnollisiksi strategisiksi linjauksiksi, tavoitteiksi ja toimenpiteiksi

- väkivallan, erityisesti lähisuhdeväkivallan ja työssä kohdatun väkivallan vähentämiseksi. Valmistelussa tulee ottaa huomioon jo tehdyt valtakunnalliset päätökset ja ohjelmat ja arvioida niiden pohjalta ne priorisoitavat kohteet, jotka vaativat vielä lisäpanostusta. Erityinen huomio tulee kiinnittää lapsiin ja nuoriin sekä naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja turvattomuuteen.
- ikääntyvään väestöön kohdistuvan väkivallan, rikosten ja turvattomuuden vähentämiseksi
- rikoksen uhriksi joutuneiden palvelujen parantamiseksi ja todistajien tukemiseksi
- muihin arjen turvallisuuden kannalta tärkeistä toimista.

Ryhmän tulee ottaa valmistelussa huomioon uudet rikoksentekekeinot, joista voidaan esimerkkinä mainita internetissä tapahtuva lasten seksuaalinen hyväksikäyttö. Strategisissa linjauksissa tulee ottaa huomioon syrjäytymisen estäminen.

Ryhmän tulee arvioida tarpeet parantaa rikoksen, erityisesti väkivallan uhrille tuotettavia palveluja ja tukea sekä arvioida, miten viranomaisten ja järjestöjen tuottamat palvelut toimivat kokonaisuudessaan ja miten ne ovat tarvitsijoiden saavutettavissa.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Asiantuntijaryhmänä toimii Rikoksantorjuntaneuvoston 15.5.2007 asettama väkivaltaosa (asettamispäätös 11.5.2007 OM 1/62/2007), jonka kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: Toiminnanjohtaja Marita Ruohonen, Suomen mielenterveysseura

Jäsenet: Johtaja Kauko Aromaa, HEUNI
 Ylitarkastaja Helena Ewalds, sosiaali- ja terveysministeriö
 Vanhempi hallitussihteeri Päivi Kantanen, työministeriö
 Tutkija Martti Lehti, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
 Päällikkö Tarja Mankkinen, sisäasiainministeriö
 Ylitarkastaja Immo Parviainen, opetusministeriö
 Erikoissuunnittelija Minna Piispa, oikeusministeriö/rikoksantorjuntaneuvosto
 Projektipäällikkö Sirkka Rousu, Suomen kuntaliitto
 Rikosylikomisario Kari Tolvanen, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun asiantuntijaryhmänä työskentelyä varten jaostoa täydennetään seuraavilla jäsenillä:

Lapsiasiainvaltuutettu Maria Kaisa Aula, Lapsiasiainvaltuutetun toimisto
 Valtionsyyttäjä Anu Mantila, Valtakunnansyyttäjänvirasto

Toiminnanjohtaja Petra Kjällman, Rikosuhripäivystys
 Erikoistutkija Juha Kääriäinen, Poliisiammattikorkeakoulu
 Poliisitarkastaja Mikko Lampikoski, sisäasiainministeriö
 Erityisasiantuntija Aleksandra Partanen, liikenne- ja viestintäministeriö
 Erikoissuunnittelija Mervi Sarimo, oikeusministeriö
 Ylitarkastaja Jaana Walldén, opetusministeriö

Hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet, joilla edistetään hyviä etnisiä suhteita ja etnistä yhdenvertaisuutta sekä monipuolista vuorovaikutusta eri etnisten ryhmien välillä sekä parannetaan maahanmuuttajien turvallisuutta.

Huomiota tulee kiinnittää maahanmuuttajiin kohdistuviin rasistisiin rikoksiin ja keinoihin niiden vähentämiseksi. Lisäksi tulee tarkastella laajemmin seikkoja, jotka vaikuttavat maahanmuuttajien turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Miten eri viranomaisten tuottamat turvallisuuspalvelut (häätäkeskuspalvelut, pelastuspalvelut, sosiaali- ja terveystyö, poliisin palvelut) tavoittavat maahanmuuttajat. Lisäksi tarkasteluun tulee ottaa rikoslajit ja väkivalta, jossa maahanmuuttajauhrien määrä on suuri ottaen huomioon heidän kokonaismääränsä. Asiantuntijaryhmän tulee myös arvioida keinot vaikuttaa kunniaväkivaltaan ja muihin vastaaviin ilmiöihin ennalta ehkäisevästi sekä viranomaisten valmiudet toimia näissä tilanteissa.

Asiantuntijaryhmän tulee kuulla maahanmuuttajia, jotta heidän näkemyksensä ja tarpeensa tulevat otetuksi huomioon. Valmistelutyössä tulee lisäksi ottaa huomioon kansliapäällikköryhmän keväällä 2007 käynnistämä selvitystyö maahanmuuttajien kotouttamisen tilanteesta eri hallinnonaloilla.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Valmistelusta vastaava asiantuntijaryhmän kokoonpanossa on otettu huomioon etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) tavoitteena, että asiantuntijaryhmän työssä otetaan huomioon neuvottelukunnan työ.

Puheenjohtaja: Pakolais- ja maahanmuuttotyön päällikkö Leena Kaisa Åberg, Suomen Punainen Risti

Jäsenet:

Erityisasiantuntija Lena Bremer, Suomen Mielenterveysseura
 Tutkija Kielso Brewis, Ulkomaalaisvirasto
 Ylitarkastaja Mikko Cortéz Téllez, opetusministeriö
 Neuvotteleva virkamies Meri-Sisko Eskola, työministeriö
 Majuri Ilkka Herranen, rajavartiolaitos
 Ylikomisario Pia Holm, sisäasiainministeriö
 Valtionsyyttäjä Mika Illman, Valtakunnansyyttäjänvirasto
 Dan Kantor, Helsingin juutalainen seurakunta
 Irina Kapelian, Inkerikeskus ry
 Projektivastaava Peter Kariuki, Rikosuhripäivystys

Hallitusneuvos Riitta Koponen, sisäasianministeriö
 Pääsihteeri Kristiina Kouros, Ihmisoikeusliitto
 Rikostarkastaja Jorma Laitinen, Keskusrikospoliisi
 Ylitarkastaja Pekka Lampinen, opetusministeriö
 Anna Leskinen, Suomen Venäjänkielisten yhdistysten liitto ry
 Maahanmuuttajapalveluiden johtaja Marja Lähde, Kajaanin kaupunki
 Suaad Onnisekä, Suomen Islamilainen Neuvosto SINE
 Toiminnanjohtaja Reet Nurmi, Monika-naiset liitto ry
 Lähetystöneuvos Kirsti Westphalen, ulkoasianministeriö
 Maahanmuuttoasian koordinaattori Anu Wikman-Immonen, Suomen
 Kuntaliitto
 Asiantuntija Riitta Wörn, Elinkeinoelämän keskusliitto

Onnettomuuksien ja tapaturmien määrän vähentäminen sekä asumisen ja liikenneturvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet onnettomuuksien ja tapaturmien vähentämiseksi erityisesti ottaen huomioon onnettomuus- ja tapaturmalajit, joiden määrä on erityisen suuri. Lisäksi työryhmä valmistelee strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet asumisen ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi ottaen huomioon olemassa olevat valtakunnalliset päätökset ja ohjelmat. Tarpeet parantaa onnettomuus- ja tapaturmatyön koordinaatiota, ennalta ehkäisevään työhön liittyvää yhteistyötä sekä hyvien toimintamallien laajempaa hyödyntämistä yli sektoreiden rajojen tulee ottaa erityisen tarkastelun kohteeksi.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa kokoontua teemoittain varapuheenjohtajien johdolla.

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Matti Järvinen, Liikenneturva

Varapuheenjohtajat:

Neuvotteleva virkamies Merja Söderholm, sosiaali- ja terveysministeriö
 Ylitarkastaja Vesa-Pekka Tervo, sisäasiainministeriö

Jäsenet:

Poliisitarkastaja Timo Ajaste, sisäasiainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Leif Beilinson, liikenne- ja viestintäministeriö
 Liikenneturvallisuuspäällikkö Auli Forsberg, Tiehallinto
 Erityisasiantuntija Soile Helstén, Suomen Kuntaliitto
 Riskienhallintapäällikkö Kimmo Kohvakka, Keski-Uusimaan Pelastuslaitos
 Professori, arkkitehti Kimmo Lapintie, Teknillinen korkeakoulu

Yksikön päällikkö Anne Lounamaa, koti- ja vapaa-ajan tapaturmien
 ehkäisyn yksikkö, Kansanterveyslaitos
 Johtaja Tomi Lounemaa, Kuluttajavirasto
 Yli-insinööri Erja Metsäranta, ympäristöministeriö
 Poliisineuvos Kari Rantala, Liikkuva poliisi
 Johtaja Outi Ruishalme, Suomen Mielenterveysseura
 Hallitusneuvos Anna-Liisa Tarvainen, liikenne- ja viestintäministeriö
 Everstiluutnantti Jussi Sainio, Rajavartiolaitos
 Toimitusjohtaja Simo Tarvainen, Suomen Pelastusalan Keskusliitto
 Valmiustoiminnan päällikkö Leena Kämäräinen, Suomen Punainen
 Risti
 Vahingontorjuntapäällikkö Seppo Pekurinen, Finanssialan keskusliit-
 to

Järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunta

Asiantuntijaryhmä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi ottaen huomioon keskeiset kansalliset ja kansainväliset kehityssuunnat ja uhka-arviot. Huomiota tulee kiinnittää huumausainerikollisuuteen, talousrikollisuuteen, omaisuus- ja väkivaltarikollisuuteen, alkoholin ja savukkeiden salakuljetukseen ja laittomaan myyntiin sekä laittomaan asekauppaan ja paritukseen.

Tietoverkkorikollisuus kasvaa ja monimuotoistuu nopeaa vauhtia. Asiantuntijaryhmän tulee valmistella poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet tietoverkkorikollisuuden ja tietoverkkoja hyväksikäyttävän rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi tavoitteena parantaa tietoverkkorikollisuutta torjuvien eri yksiköiden ja muiden viranomaisten ja asiantuntijoiden koordinoitua ja yhteistyötä. Työssä tulee ottaa huomioon jo olemassa olevat käytännöt ja suunnitelmat sekä kansainvälinen kehitys ja uudet, nousevat uhkat.

Asiantuntijaryhmä tekee poikkihallinnolliset ehdotukset tarpeista suojella todistajia erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan tehostamisen näkökulmasta.

Asiantuntijaryhmä valmistelee ehdotukset korruption torjunnan tehostamiseksi tavoitteena, että Suomi on jatkossakin yksi maailman vähiten korruptoituneita maita. Ehdotuksissa tulee ottaa huomioon viranomaisten toiminnan lisäksi elinkeinoelämän toimet korruption torjumiseksi sekä kansainvälistymisestä seuraavat haasteet.

Asiantuntijaryhmä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet ääriliikkeiden nousun estämiseksi ja terrorismin torjumiseksi. Ääriliikkeellä tarkoitetaan tässä yhteydessä toimintaa, jossa käytetään äärimmäisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Keinot liittyvät lähes aina väkivaltaan, anarkismiin, lainvastaisuuteen, ihmisoikeuksista piittaamattomuuteen sekä toisten hengestä tai omaisuudesta piittaamattomuuteen. Terrorismin torjunnan osalta tulee poliisi- ja pelastustoiminnan kehittämistarpeiden ohella tarkastella laajemmin eri hallinnonalojen toimia, joilla voidaan ennalta ehkäistä radikalisoitumista ja terroristisiin liikkeisiin hakeutumista esimerkiksi ennalta ehkäisemällä syrjäytymistä, parantamalla turvallisuutta ja lisäämällä osallisuutta yhteiskuntaan. Euroopan unionin toimet terrorismin torjumiseksi ja radikalisoitumisen ehkäisemiseksi tulee ottaa huomioon, samoin kuin

kansainvälinen kehitys laajasti. Valmistelutyössä tulee lisäksi ottaa huomioon kansliapäällikkötyöryhmän keväällä 2007 käynnistämä selvitystyö maahanmuuttajien kotoittamisen tilanteesta eri hallinnonaloilla.

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa kokoontua teemoittain varapuheenjohtajien johdolla.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja: Poliisiylitarkastaja Robin Lardot

Varapuheenjohtajat:

Yksikön päällikkö Erka Koivunen, Viestintävirasto
Varatoimitusjohtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppakamari
Lähetystöneuvos Kirsti Westphalen, ulkoasiainministeriö

Jäsenet:

Neuvotteleva virkamies Meri-Sisko Eskola, työministeriö
Poliisitarkastaja Arto Hankilanoja, sisäasiainministeriö
Projektipäällikkö Markku Hirvonen, Viranomaisyhteistyön kehittämisprojekti VIRKE
Rikosturvallisuuden asiantuntija Risto Karhunen, Finanssialan keskusliitto
Eritysasiantuntija Kalle Kekomäki, sisäasiainministeriö
Valtionsyyttäjä Ari-Pekka Koivisto, Valtakunnansyyttäjänvirasto
Apulaispäällikkö Tero Kurenmaa, Keskusrikospoliisi
Rikoskomisario Timo Laine, Keskusrikospoliisi
Erikoistutkija Kari Laitinen, Poliisiammattikorkeakoulu
Ylitarkastaja Reijo Lahtinen, rajavartiolaitos
Lääninylikomisario Tarmo Lamminaho, Länsi-Suomen poliisin lääninjohto
Neuvotteleva virkamies Helinä Lehtinen, oikeusministeriö
Yksikön päällikkö Tarja Mankkinen, sisäasiainministeriö
Neuvotteleva virkamies Ismo Mäenpää, valtiovarainministeriö
Ulkoasiainneuvos Pekka Oinonen, ulkoasiainministeriö
Turvallisuusjohtaja Rauli Parmes, liikenne- ja viestintäministeriö
Merenkulun tarkastaja Harri Pulsa, Merenkululaitos
Turvallisuusjohtaja Juha Pietarinen, Suomen Kaupan Liitto
Martti Herman Pisto, Vice President - Corporate Security Outokumpu Oyj, Finnsecurity ry:n edustaja
Ylitarkastaja Tuomas Portaankorva, Suojelupoliisi
Eritysasiantuntija Tiina Raijas, puolustusministeriö
Tiedustelupäällikkö Sami Rakshit, Tulli
Neuvotteleva virkamies Kirsti Wallinheimo, valtiovarainministeriö
Erikoissuunnittelija Erja Virta, Viranomaisyhteistyön kehittämisprojekti VIRKE
Komentaja Jussi Voutilainen, Pääesikunta

Rajaturvallisuus, ihmiskaupan estäminen ja laittoman maahantulon torjunta

Asiantuntijaryhmä koordinoi ja yhteen sovittaa sekä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet ihmiskaupan estämiseksi ja laittoman maahantulon torjumiseksi ottaen huomioon Euroopan unionin päätökset ja strategiat, kansainvälisen yhteistyön, hallituksen ihmiskaupan vastainen toimintasuunnitelma sekä ministeriöiden toimintasuunnitelmat. Asiantuntijaryhmä tekee tarvittavat tarkennukset edelliseen sisäisen turvallisuuden ohjelman rajaturvallisuutta koskeviin ehdotuksiin.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja: Prikaatinkenraali Mikko Kirjavainen, rajavartiolaitos

Varapuheenjohtaja:

Kehitysjohtaja Esa Markkanen, sisäasiainministeriö

Jäsenet:

Poliisitarkastaja Per Ehrstén, sisäasiainministeriö
 Ylitarkastaja Anne Hujala, sosiaali- ja terveysministeriö
 Lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva, oikeusministeriö
 Toiminnanjohtaja Jaana Kauppinen, Pro-tukipiste
 Neuvotteleva virkamies Tuomo Kurri, sisäasiainministeriö
 Ylitarkastaja Katriina Laitinen, rajavartiolaitoksen esikunta
 Johtaja Jyrki Linna, Tulli
 Everstiluutnantti Erkki Matilainen, sisäasiainministeriö
 Valtionsyyttäjä Leena Metsäpelto, Valtakunnansyyttäjänvirasto
 Erikoissuunnittelija Tero Mikkola, työministeriö
 Neuvotteleva virkamies Ismo Mäenpää, valtionvarainministeriö
 Rikosylikomisario Jaakko Sonck, Keskusrikospoliisi
 Johtaja Jaana Vuorio, Ulkomaalaisvirasto
 Hallinnollinen ulkoasiainsihteri Timo Täyrynen, ulkoasiainministeriö

Kilpailukyvyn lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla

Asiantuntijaryhmä valmistelee poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyön kehittämiseksi tavoitteena lisätä turvallisuudella alueellista ja kansallista kilpailukykyä. Valmistelussa tulee ottaa huomioon elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteisessä strategiassa vahvistetut tavoitteet ja toimenpiteet (sisäasiainministeriön julkaisu 15/2006). Asiantuntijaryhmän tulee arvioida tarpeita kehittää yhteistyön rakenteita ja toimintamuotoja edelleen, keinoja niiden vakiinnuttamiseksi sekä mahdollisuuksia edistää yhteistyöhön perustuvia toimintamalleja. Asiantuntijaryhmä valmistelee ehdotukset logististen yhteyksien ja palvelujen turvallisuuden parantamiseksi sekä logistiikkarikosten vähentämiseksi.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Valmistelun asiantuntijaryhmänä toimii kansallinen yhteistyöryhmä ja sen sihteeristö (asettamispäätös 29.8.2006 SM063:00/2006), jonka kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtajat:

Varatoimitusjohtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppakamari (1.9.2007–31.8.2008)
Lakiasiaintoiminnan johtaja Lasse Laatonen, Elinkeinoelämän keskusliitto
Osastopäällikkö Jarmo Littunen, oikeusministeriö
Kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö (1.9.2006–31.8.2007)

Jäsenet:

Kehittämispäällikkö Markku Haiko, Suomen Kuntaliitto
Hallitusneuvos Raila Kangasperko, työministeriö
Apulaisosastopäällikkö Henrik Räihä, kauppa- ja teollisuusministeriö
Johtaja Markku Lemmetty, Akava ry
Johtaja Lauri Lyly, Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto ry
Asiamies Janne Makkula, Suomen Yrittäjät
Toimitusjohtaja Jarmo Mikkonen, Suomen Vartiointiliikkeiden liitto ry
Johtaja Juha Niskanen, Tulli
Johtaja Veli-Matti Ojala, Finanssialan keskusliitto
Tekninen johtaja Hannu Olamo, sisäasiainministeriö
Poliisineuvos Rauno Ranta, Keskusrikospoliisi
Asiamies Matti Räisänen, Suomen Kaupan Liitto
Poliisiylivoimajohtaja Markku Salminen, sisäasiainministeriö
Johtaja Markku Salomaa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Turvallisuusjohtaja Jukka Savola, Finnsecurity ry
Suunnittelija Markus Alanko, oikeusministeriö (kansallisen yhteistyöryhmän sihteeristö)
Rikoslitarkastaja Erkki Hämäläinen, Keskusrikospoliisi (kansallisen yhteistyöryhmän sihteeristö)
Päällikkö Tarja Mankkinen, sisäasiainministeriö (kansallisen yhteistyöryhmän sihteeristö pj.)
Yritysturvallisuustoimiston päällikkö Kalevi Tiihonen, Elinkeinoelämän keskusliitto (kansallisen yhteistyöryhmän sihteeristö)
Asiamies Kaisa Saario, Keskuskauppakamari (kansallisen yhteistyöryhmän sihteeristö)

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun asiantuntijaryhmänä työskentelyä varten kansallista yhteistyöryhmää täydennetään seuraavilla jäsenillä:

Ylitarkastaja Ilkka Hanski, Suojelupoliisi
Neuvotteleva virkamies Ismo Mäenpää, valtionvarainministeriö
Viestintäneuvos Kari T. Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö

Poliisitarkastaja Matti Rinne, sisäasiainministeriö
 Valtionsyyttäjä Ritva Sahavirta, Valtakunnansyyttäjänvirasto
 Lakimies Jarkko Saarimäki, Viestintävirasto

Merellisten suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjunta

Asiantuntijaryhmä valmistelee eri toimijoiden yhteistyöhön perustuvat poikkihallinnolliset strategiset linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet merellisten suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjumiseksi sekä tarpeen mukaan laajemmin ympäristöturvallisuuden parantamiseksi erityisesti merialueilla. Erityisenä tarkastelun kohteena tulee olla vaarallisten aineiden - erityisesti öljyn -kuljetusten kasvuun Suomenlahdella liittyvät uhat ja viranomaisten valmiuden parantaminen vaaratilanteissa sekä Itämeren merikuljetusten kasvuun varautuminen. Kansainvälinen kehitys, esimerkiksi suunnitelmat niin sanotuista merten moottoriteistä sekä kansalliset suunnitelmat tulee ottaa valmistelussa huomioon. Asiantuntijaryhmän tulee arvioida tarpeita kehittää varautumista ja toimintaa monialaonnettomuuksien hallinnassa ottaen huomioon arviot Suomenlahden risteävän liikenteen kehityksestä.

Asiantuntijaryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja: Kommodori Isto Mattila, rajavartiolaitos

Jäsenet:

Komentajakapteeni Kari Aapro, puolustusministeriö
 Komentaja Markku Hassinen, sisäasiainministeriö
 Yli-insinööri Kalervo Jolma, Suomen ympäristökeskus
 Meriasiantuntija Anita Mäkinen, WWF
 Merenkulkuneuvos Sirkka-Heleena Nyman, liikenne- ja viestintäministeriö
 Lainsäädäntöneuvos Pertti Normia, sisäasiainministeriö
 Lakimies Outi Pennanen, Finanssialan Keskusliitto
 Ylikomisario Seppo Sivula, sisäasiainministeriö
 Budjettineuvos Esko Tainio, valtiovarainministeriö
 Ympäristöneuvos Olli Pahkala, ympäristöministeriö
 Pelastusjohtaja Vesa Parkko, Kymenlaakson pelastuslaitos
 Pelastusylitarkastaja Taito Vainio, sisäasiainministeriö
 Ympäristöasiantuntija Vesa Valpasvuo, Suomen Kuntaliitto
 Meriturvallisuusjohtaja Paavo Wihuri, Merenkululaitos
 Komentaja Pentti Villanen, Merivoimien esikunta

Toimintaympäristön muutosten ja sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkarvioiden osalta hankkeen käyttöön valmistellaan aineisto olemassa olevien arvioiden, raporttien ja muun materiaalin pohjalta. Aineistoon liitetään myös sisäisen turvallisuuden tulevaisuutta arvioivan poikkihallinnollisen kutsuseminaarin yhteydessä valmisteltava aineisto.

Aikataulu ja eteneminen

Hankkeen asettaminen, elokuu 2007

Työn käynnistäminen, syyskuu 2007

Ohjelma valmis 31.3.2008

Valtioneuvoston käsittely 1.4.2008 jälkeen

Toimeenpano, 1.5.2008 jälkeen

Ohjelmakausi päättyy 31.12.2011

Kustannukset

Ohjelma valmistellaan ja toimeenpannaan virkatyönä. Ohjelman valmisteluun osallistuville ei makseta korvausta valmisteluun osallistumisesta, ellei toisin ole päätetty.

Ministeri

Mauri Pekkarinen

Hallintojohtaja

Janne Kerkelä

JAKELU

Johtoryhmän jäsenet
Ohjausryhmän jäsenet
Sihteeristö
Asiantuntijaryhmien jäsenet

TIEDOKSI

Ministeriöt
Valtiosihteerit
Erityisavustajat
Lääninhallitukset
Ministeriöiden tiedotus